

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 30)
z dnia 15 grudnia 2016 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 30)

15 grudnia 2016 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Danuty Pietraszewskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie informacji Ministra Edukacji Narodowej na temat aktualnego stanu i perspektyw edukacji mniejszości narodowych i etnicznych, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii subwencji oświatowej;
- rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzenna Drab** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Józef Różański** dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Barbara Kostrzewa-Zorbas** przedstawiciel Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, **Jerzy Norbert Grzegorek** członek Rady Naukowej Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu, **Artur Hofman** przewodniczący Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, **Roman Antonowicz** członek Zarządu Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, **Ryszard Karolkiewicz** konsultant ds. oświaty w Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, **Oleksandr Pustovyi** nauczyciel Międzyszkolnego Punktu Nauczania Mniejszości Ukraińskiej w Polsce, **Piotr Tyma** prezes Związku Ukraińców w Polsce oraz dr hab. **Lech Nijakowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniazowski** oraz **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dzień dobry państwu, serdecznie witam. Otwieram posiedzenie. Stwierdzam kworum oraz przyjęcie protokołów od 18. do 21. posiedzenia Komisji, wobec tego, że nie wniesiono do nich żadnych zastrzeżeń. Chyba, że ktoś z państwa ma jeszcze coś? Nie. Wobec tego dziękuję.

Tematem naszego dzisiejszego posiedzenia będzie: rozpatrzenie informacji ministra edukacji narodowej na temat aktualnego stanu i perspektyw edukacji mniejszości narodowych i etnicznych, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii subwencji oświatowej dla tych mniejszości. Mamy jeszcze drugi punkt: rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r.

Witam serdecznie naszych gości, panią Marzennę Drab, podsekretarza stanu Ministerstwa Edukacji Narodowej, witam panią Renatę Karnas, naczelnika wydziału w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej, panią Grażynę Płoszajską, która zawsze z nami jest, witam serdecznie. Pani Grażyna Płoszajska jest radcą ministra w Departamencie Kształcenia Ogólnego. Witam panią Małgorzatę Krasuską, radcę ministra w Departamencie Kształcenia Ogólnego, witam pana Józefa Różańskiego, dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Witam panią Teresę Kaczmarek zastępcę dyrektora Departamentu Wyznań. Witam, pani Tereso. Witam panią Wiesławę Kostrzewę-Zorbas, która reprezentuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, serdecznie witam. Chciałam również przywitać naszych gości spoza sfery rządowej. Witam pana Norberta Grzegorka, członka

Rady Naukowej Instytutu Związku Romów w Polsce. Witam pana Ryszarda Karolkiewicza, konsultanta do spraw oświaty w Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, pana Oleksandra Pustovoyie, nauczyciela Międzyszkolnego Punktu Nauczania Mniejszości Ukraińskiej w Polsce oraz pana Piotra Tyme, prezesa Związku Ukraińców w Polsce.

Cieszę się, że dotarliście państwo do nas. Nasze posiedzenie dzisiaj jest jak najbardziej na czasie, ponieważ praktycznie już wiemy, że reforma edukacji wejdzie w życie i mniejszości narodowe i etniczne chcą, kiedy byliśmy na Komisji wyjazdowej w województwie warmińsko-mazurskim bardzo nas prosiły po prostu o to, abyśmy w jakiś sposób zrobili rozpoznanie, jakie perspektywy po tych zmianach, po reformie będą dla mniejszości narodowych i etnicznych. Chciałabym, żeby nasza dyskusja i nasza informacja szła właśnie w tym kierunku, ponieważ myśmy wystąpili o materiały i zostały one dostarczone. Jednak odrobinę, żeśmy się rozminęli, z tego względu, że te materiały dotyczą subwencji całej, ogólnej, i ona jest szczegółowa, jakie są wagi, wszystko to jest wytłumaczone, ale to już wielokrotnie mieliśmy, bo nam pani Grażyna Płoszajska wielokrotnie to przedstawiała.

Natomiast nas głównie obchodzi, jeżeli subwencja, to dla mniejszości narodowych i etnicznych, czy ona się zmieni, czy nie zmieni, jak wygląda sprawa podręczników, sprawa podstawy programowej dla mniejszości narodowych i etnicznych, żeby dyrektorzy tych szkół i nauczyciele wiedzieli na czym stoją po wejściu w życie reformy oświatowej. Dlatego właśnie po przedstawieniu tych informacji, prosiłabym, żeby dyskusja była w ten sposób ukierunkowana. Jeżeli czegoś nie ma w materiałach, jak na przykład o podstawie podręcznika, to myślę, że pani minister nam jakby dopowie o tym wszystkim i będzie w porządku.

Wobec tego oddamy głos pani minister, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, rozumiem, że ogólnych zasad subwencji nie omawiać?

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Nie, po prostu teraz było tyle debat, też i sejmowych, gdzie temat subwencji ogólnej był poruszany. Może pani minister tylko powiedzieć, jaka to jest kwota, która jest z ogólnej subwencji przeznaczona na mniejszości narodowe i etniczne, bo wtedy więcej czasu nam zostanie na dyskusję, i o to chodzi.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Może podam takich troszkę danych poza ogólną wiedzą na temat subwencji.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Tak.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Jeżeli chodzi o dodatkowe środki naliczane w 2015 i 2016 r., jak one się kształtowały na poszczególne mniejszości narodowe lub etniczne, lub społeczność posługującą się językiem regionalnym. Jak popatrzymy na procentowy udział i strukturę podziału, to podam może tak: mniejszość białoruska, subwencja w 2015 r., czyli dodatkowe środki, wynosiła 11 925 229 zł, jest to w strukturze podziału 3,7%; subwencja oświatowa na 2016 r. to jest 11 788 837 zł i to jest 3,3%; dla mniejszości litewskiej 3 083 852 zł, jest to 0,9%, w 2016 r. – 2 993 424 zł, jest to 0,8%; mniejszość łemkowska 2 250 322 zł, to jest procent w strukturze 0,7%, subwencja na 2016 r. 2 403 737 zł, stanowi to 0,7%; mniejszość niemiecka 145 285 407 zł, stanowi to 44,6% całej subwencji przeznaczonej na mniejszości, jest to największy procentowy udział, w – subwencja oświatowa na 2016 r., jest to 161 779 609 zł, jest to 45,3%; ormiańska mniejszość 547 091 zł w strukturze podziału procentowego wynosi zaledwie 0,2%, na 2016 r. 630 857 zł, to jest również 0,2%, mniejszość romska 16 269 412 zł, w strukturze podziału jest to 5%, subwencja na 2016 r. 17 445 807 zł, to jest 4,9%; mniejszość słowacka 1 463 488 zł, w strukturze procentowej stanowi to 0,4%, na 2016 r. 1 835 173 zł, jest to 0,5%; mniejszość ukraińska 16 561 803 zł, w strukturze to jest 5,1%, na 2016 r. 18 871 322 zł, tutaj jest wzrost do 5,3%; mniejszość rosyjska, w 2015 r. nie notowaliśmy, w 2016 r. 578 199 zł i to jest 0,2%; mniejszość żydow-

ska, subwencja w 2015 r. 1 428 909 zł, struktura w podziale, to jest 0,4%, na 2016 r. 1 633 675 zł, jest to 0,5%; język kaszubski jako język regionalny 127 195 365 zł i jest to 39%, w 2016 r. kwota wzrosła, 136 823 703 zł i jest to 38, 3%.

Gdyby porównywać, to największy udział procentowy w subwencji na mniejszości ma mniejszość niemiecka, jest to udział 45,3 %. Drugą co do wielkości, jest język regionalny kaszubski 38,3%, mniejszość ukraińska, jest to udział 5,3%, potem mniejszość romska 4,9%, mniejszość białoruska 3,3%. Reszta jest poniżej 1%.

W latach 2006-2016 łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wzrosła o ponad 14,7 mld zł, czyli o 54,9%. Finansowy standard A podziału subwencji zwiększył się z 2 969,6 zł w roku 2006 do 5 278 zł w 2016, to jest o ponad 78%.

W części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2016, wagami naliczone zostały jednostkom samorządu terytorialnego dodatkowe środki, z uwzględnieniem wskaźnika korygującego tzw. Di, w łącznej wysokości 356 784 tys. zł i w porównaniu do roku 2015 wzrosły one o 9%, przy wzroście łącznej kwoty subwencji zaledwie 2,8, więc jest to bardzo duży wzrost. Środki te zostały skalkulowane dla 75 144 uczniów, tutaj waga P_{13} to jest 30 144 uczniów, wagą P_{14} zostało objętych 23 912 uczniów, wagą P_{15} zostało objętych 19 185 uczniów oraz wagą P_{16} 1903 uczniów objętych nauką języków mniejszości, uczniów posługujących się językiem regionalnym, czyli kaszubskim. Wzorem lat ubiegłych w roku 2016 objęto zwiększoną subwencją oświatową uczniów szkół, które podejmują dodatkowe zadania edukacyjne dla uczniów pochodzenia romskiego. Subwencja na 2017 r. jest naliczona w kwocie 374 850 tys. zł.

Może tu jeszcze taka informacja, że zgodnie z projektem rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej w 2017 r. nie planuje się zmiany zasad finansowania uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych na 2017 r. Jest to bardzo istotna informacja w świetle wczoraj przyjętej ustawy i wprowadzanej reformy, tak że na ten moment nic się nie zmienia. Natomiast, proszę państwa, to, że w przyszłości czeka nas jakby rewizja wydatkowania pieniędzy z subwencji, to jest oczywiste, także do tego wrócimy, ale to pewno dopiero w przyszłym roku. W tym roku szkolnym 2016-2017 nic się po prostu w tej kwestii nie zmienia.

Jeżeli chodzi zarówno o subwencję i wszystkie sprawy związane ze statusem nauczycieli i pracowników oświaty, to chcę państwa poinformować, że w poniedziałek 19. będzie kolejne spotkanie zespołu, który został powołany przez minister Zalewską, który będzie się właśnie pochylał między innymi nad problemami finansowania oświaty, nad awansem zawodowym, tak że całościowo ta sprawa będzie rozpatrywana. Będziemy w poniedziałek jakby debatować nad tymi zgłoszonymi już problemami przez zespół i po prostu dzielić je do przygotowania, do omówienia i jakby podsumowania na podzespoły. Te prace powinny zakończyć się w przyszłym roku, pewnie gdzieś przełom kwietnia może maja. Wtedy będziemy mogli bardziej szczegółowo porozmawiać, pewnie nawet i o sprawach, które państwa dzisiaj będą interesowały. To jest to, co będzie w przyszłości. Natomiast na tą najbliższą przyszłość, czyli rok 2016-2017 nic się nie zmienia i jest tak jak było.

Jeżeli chodzi o dodatkowe kwoty części oświatowej z subwencji ogólnej, które były naliczane w latach 2006-2016, to tutaj chcę zwrócić państwa uwagę na fakt rozszerzenia różnego rodzaju wag, stosowanych do naliczania subwencji dla mniejszości. Chcę powiedzieć tak, że od 2013 r. wzrosły waga P_{11} , P_{12} , P_{13} , czyli sześć wag wzrosło, które służą bardziej szczegółowemu naliczaniu subwencji, z uwzględnieniem potrzeb mniejszości zgłaszanych do nas. Jak również uwzględniania ilości dzieci w danych szkołach, tworzenia oddziałów, więc te wszystkie do tej pory zgłaszane jakby wnioski, one znajdują odbicie w tych wagach, które proponowaliśmy, czyli od 2016 r. aż sześć dodatkowych wag mamy wprowadzonych.

Dobrze, co tu jeszcze mam takiego istotnego? Może do tej części, gdyby były pytania...
Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Mam pytanie do tej części, bo pani minister, to tak nie do końca w 2017 r. to się nie zmieni, ponieważ ta subwencja będzie do końca wakacji. Czy ona jest na rok kalenda-

rzowy? Nie, bo z nowym rokiem szkolnym subwencję nalicza się na nowo według stanu uczniów. W związku z tym, czyli teraz nastąpi cała reorganizacja struktury, prawda, więc od września przestaną funkcjonować w pewnej części, bo część gimnazjów przecież będzie, nie będzie naboru, o tak powiedzmy, do klasy I, więc jak to będzie potem z tą subwencją, na te miesiące do końca kalendarzowego roku i na ten kolejny?

Naczelnik wydziału w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji Narodowej Renata Karnas:

Subwencja na rok 2017 jest w ogóle wyliczona na cały rok, ponieważ te zmiany, które w związku z reformą będą obowiązywać przez osiem miesięcy i tylko przez cztery miesiące będzie zmiana, jest zrobiona taka korekta, liczba uczniów gimnazjów została pomniejszona wskaźnikiem. Jak wiadomo liczbę uczniów do subwencji bierze się z 30 września 2016 r., więc tutaj mamy jeszcze jakby tą obecną sytuację, dlatego zrobiliśmy to w ten sposób, że pomniejszyliśmy liczbę uczniów gimnazjum odpowiednim wskaźnikiem, a jednocześnie liczbę uczniów szkół podstawowych powiększyliśmy odpowiednim wskaźnikiem.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

O ten sam wskaźnik, tak?

Naczelnik wydziału w departamencie MEN Renata Karnas:

Nie jest to ten sam wskaźnik, ale ta sama liczba uczniów, która przejdzie z gimnazjum do szkoły podstawowej od września na te cztery miesiące. Zostało to skorygowane i jakby te środki będą odpowiednio w szkołach podstawowych zwiększone, a w gimnazjach zmniejszona, z tytułu reformy zmiany w tych czterech miesiącach.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Nie będzie to do końca precyzyjne, ponieważ będzie się zdarzać, że uczeń będzie repeten-tem, prawda, więc będzie jednak w tym gimnazjum. Jednak, tak jak pani mówi, że subwencja idzie na ucznia i po prostu dlatego można to w jakiś sposób skorygować.

Naczelnik wydziału w departamencie MEN Renata Karnas:

Znaczy, w większości przypadków, ponieważ to dotyczy przesunięcia w tym przyszłym roku między gimnazjum a szkołą podstawową, co jest w kompetencjach gminy, więc w większości przypadków będzie to dotyczyć tego samego samorządu, który dostaje łączną kwotę subwencji, więc być może nie będzie tutaj większych problemów.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Czy odnośnie subwencji nasi goście mają też jakieś pytania?

Pan przewodniczący chciał, tak?

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Tak.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Proszę bardzo.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Jak mogę, to bardzo chętnie bym dopytał, bo mam rozumieć, że tak naprawdę nas interesują wagi. Tak jak pani minister powiedziała, wagi będą funkcjonowały w taki sam sposób w 2017 r., a pochodną tych wag, biorąc pod uwagę ilość uczniów, dopiero będą kwoty z subwencji, które będą trafiały do samorządów. Powiem tak, my jako Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych przez ostatnie kilka lat jednak zabiegaliśmy o to, aby nastąpiły zmiany tych wag, promujące nauczanie dwujęzyczne, czyli w środowisku mniejszości jako dwujęzyczne, i te promocje tam są. Czyli globalnie patrząc, jeśli następowało zwiększenie subwencji, to raczej w związku z tym, że były ruchy uczniów, większe i mniejsze. Natomiast generalnie wagi jakby miały to swoje przemieszczenie, czyli kosztem... Państwo pamiętacie, kilka lat temu zabiegaliśmy o to, żeby właśnie jakby ująć troszeczkę tym szkołom, gdzie uczniowie byli w granicach 50., ja już nie pamiętam teraz, patrzę tutaj w kierunku państwa, wy lepiej wiecie, czy myśmy tam obniżyli, a dodaliśmy za dwujęzyczność jakby taką premię. Czyli summa summarum, to nie były jakby wagi,

które spowodowały, że przybyło nam tych środków w subwencji, natomiast raczej nastąpiło takie przemieszczenie. Czy dobrze rozumię?

Naczelnik wydziału w departamencie MEN Renata Karnas:

Tak, w 2014 r. zmienił się algorytm subwencji i wtedy jedną wagę obniżyliśmy do 1,1, a tą dla dwujęzycznych z 0,2 do 0,4. Chciałam jeszcze przypomnieć, że na rok chyba 2016 wprowadziliśmy też tą pewną zmianę, o którą Komisja bardzo postulowała, a mianowicie, że wyłączyliśmy, znaczy będzie to jakby bez znaczenia, wyłączyliśmy uczniów uczących się dodatkowej nauki języka polskiego. Drugi efekt, który już będzie miał jakiś skutek, że tych uczniów mniejszości w szkołach do naliczenia odpowiednich wag traktujemy odrębnie, czyli już ich nie sumujemy łącznie, jeżeli występują dwie mniejszości.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z naszych gości, z państwa do tego tematu subwencji ma jeszcze jakieś pytania? Nie.

W takim razie możemy rozpocząć dyskusję już taką szerszą, bo z pewnością będą państwa interesowały takie tematy, jak sieć szkół, bo będzie nowa sieć szkół, rejonizacja, w ogóle nauczanie, na jakim etapie jest przygotowanie podręczników. Czy jest już w ogóle nowa podstawa programowa dla uczniów mniejszości narodowych i etnicznych, jak w związku z tym wygląda sprawa podręczników, bo przecież te podręczniki muszą być też zatwierdzane przez ministerstwo edukacji i na jakim to jest dzisiaj etapie?

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Pani Przewodnicząca, Wysoka Komisjo, może ogólnie na temat wprowadzanej reformy. Organami prowadzącymi szkoły są jednostki samorządu terytorialnego. Jak będzie wyglądała sieć szkół, przede wszystkim zależy od samorządów, bo to one pewnie będą określały w niektórych przypadkach na nowo obwody, pod te obwody będą sieci szkół ustalane. One oczywiście muszą być konsultowane i zatwierdzone przez kuratorów. Wszystko to będzie działo się do 31 marca, tam znajdują się wszystkie sprawy, które będą dotyczyły również zatrudnienia nauczycieli.

Z racji wprowadzenia reformy nie przewidujemy, żeby nastąpiło zwalnianie nauczycieli. Wręcz przeciwnie, myślimy, że to będzie kilka tysięcy nowych etatów, ponieważ zamiana oddziałów gimnazjalnych na oddziały szkolne w podstawowej szkole będzie ich więcej. Wobec tego będą potrzebne nowe etaty, dlatego, że oddziały gimnazjalne mają 22 i więcej osób, 18 mają szkoły podstawowe. Ten ruch spowoduje, że po prostu tych oddziałów w szkołach podstawowych będzie więcej. Jednak, tak jak powiedziałam, to przede wszystkim leży w gestii samorządu, czyli organu prowadzącego. Jak również i to zatrudnienie, których nauczycieli zatrudnią, leży już w gestii pracodawcy.

Natomiast myślę, że przekształcanie szkół jest na tyle przygotowane, że one jakby będą z automatu stawały się, te które były w tej chwili sześciolatnie będą stawały się z automatu ośmioletnimi, te które będą się przekształcały, myślę tutaj o gimnazjach na podbudowie albo podstawowej, albo górę będą miały dobudowywaną. Tak, że jeżeli chodzi o pracowników, również nie będzie możliwości, żeby wypowiadać stosunki pracy i na nowo zatrudniać, co wiąże się również z odprawami. Dlatego w tym wypadku unikniemy takich spraw administracyjnych, ale również i finansowych, bo pracownicy, czyli nauczyciele i pracownicy będą stawali się z automatu pracownikami nowych szkół. Myślę, że jeżeli chodzi o zorganizowanie na nowo pracy w szkołach, to właściwie większych zagrożeń nie widzimy.

Jeżeli chodzi o budynki, bo o to też często posłowie, czy zainteresowani pytają. Wszystko leży jakby w gestii samorządów, jak one umieszczają poszczególne szkoły, w których budynkach. Natomiast chcę powiedzieć, że w budżecie ministerstwa są zabezpieczone pieniądze na te wszystkie sprawy związane z przekształceniem i z wprowadzeniem reformy. Są również zabezpieczone pieniądze, które są przeznaczone na sześciolatki, które będą podejmowały naukę już w przedszkolu. Dodatkowo samorządy mają zmienioną dotację, która wynosiła 1338 zł, podniesiona została do 4300 zł i zamieniona jest na subwencję, na to też są pieniądze zabezpieczone, także na tworzenie pracowni. Chcę tylko tutaj powiedzieć, że do tej pory, jeżeli chodzi o gimnazja, to pracowni takich

przedmiotowych było 27% zaledwie, a w 18% zabezpieczone były szkoły podstawowe, więc jest wiele rzeczy i pracy do wykonania. Jednak chcę państwu przypomnieć, że przecież reforma jest rozłożona na 5 lat, więc wiadomo, że wszystko w pierwszych miesiącach nie będzie się działo, tylko pewnie sukcesywnie będzie się tworzyło.

Co do podstawy programowej, poproszę tutaj panią Grażynę, żeby przedstawiła szczegółowo, na jakim etapie to już jest. Chcę tylko powiedzieć, że podstawy programowe, tak jak zapowiadała pani minister, do 30 listopada były przygotowane, opracowane.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

To były ogólne, mnie chodzi o podstawy założeń.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Tak i ogłoszone.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Tak, ale jeszcze się odniosę zanim pani Płoszajska będzie nam tutaj wyjaśniała pewne kwestie, to nie jest tak, pani minister, że nauczyciele automatycznie przejdą z gimnazjum do szkół podstawowych. Jest to nieprawda, dlatego, że w momencie likwidowania gimnazjów nauczyciel musi być zwolniony i to przewiduje kilkanaście artykułów z ustawy nad którą teraz pracowaliśmy. Jest likwidacja typu szkoły, więc zgodnie z tą ustawą musi być zwolnienie nauczyciela i on będzie przyjmowany po prostu na nowo, jeżeli będzie dla niego miejsce. Pani mówiła ogólnie o tym przejmowaniu, czy przechodzeniu, ale mniejszości narodowe i etniczne mają taką swoją specyfikę, prawda. Szkoły na przykład, które odwiedziliśmy w warmińsko-mazurskim, to były małe szkoły.

Sekretarz Komisji Beata Machul-Telus:

Zespoły szkół.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

To były zespoły szkół. Teraz likwidacja gimnazjów i przeniesienie tych dzieci do tych szkół, które właściwie to już tam prawie pękały w szwach, będzie po prostu niemożliwa. Jeżeli zostawi się szkołę podstawową w budynku dawnego gimnazjum, to te dzieci będą musiały dojeżdżać. W dodatku gimnazjum, jest jedno na ileś tam miejscowości. Mniejszości narodowe mają zupełnie inną specyfikę i inaczej będzie to u nich wyglądało. Również z nauczycielami też niewiadomo, bo wszyscy nauczyciele dostaną wypowiedzenia, dyrektor też dostanie wypowiedzenie. Teraz będzie pytanie, czy ten dyrektor oraz ci nauczyciele znajdą zatrudnienie, w którejś z tych szkół podstawowych, czy nie. Jest to też wątpliwe. Tak że myślę, że tych problemów będzie jednak o wiele więcej.

Jeżeli chodzi o podstawę programową, o której za chwilę usłyszymy, to też chcielibyśmy się dowiedzieć o podstawie programowej, na bazie której będą wydawane książki dla mniejszości narodowych i etnicznych. Ponieważ dowiedzieliśmy się podczas wizytacji, na której byliśmy, że niektóre szkoły to nawet nie miały książek obecnej podstawy programowej, w jednej nawet korzystano z książek, które zza granicy dowieziono. Jestem ciekawa, czy te książki były zatwierdzane przez MEN, czy po prostu dzieci się uczyły tylko z tego, co dla nich sprowadzono z ich krajów ojczystych. Jak to wygląda i na jakim etapie są przygotowania? Dziękuję.

Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, chciałabym jednak doprecyzować. Jeżeli z ustawy, z tej specustawy, która została przyjęta, będą przekształcały się szkoły podstawowe czy zespoły szkół, gdzie są już razem z gimnazjami, i jeżeli taką drogę samorząd wybierze, że będzie chciał na bazie specustawy przekształcić szkoły, to z automatu szkoła staje się szkołą ośmioklasową. Nauczyciele również, nie ma żadnego wypowiedzania, z automatu stają się pracownikami nowej szkoły, tej nowej powstałej szkoły na bazie...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Który to paragraf, pani minister, bo te, które znam, a jest ich kilkanaście, mówią o zwolnieniu nauczyciela i przyjęciu go na nowo.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

W tej chwili nie jestem w stanie...

Poseł Paweł Kobyliński (N):

Przepraszam, czy ja mogę?

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Tak.

Poseł Paweł Kobyliński (N):

Paweł Kobyliński. Szanowna pani minister, mam taką propozycję, jeśli pani minister rzeczywiście dysponuje takimi informacjami, ja bym prosił, żeby pani minister wysłała odpowiedź na piśmie, w tym zakresie, powołując się na paragrafy. Wydaje mi się, że wtedy rzeczywiście przestaniemy się przerzucać, a jednocześnie damy pani minister szansę na zweryfikowanie. Akurat zgadzam się z panią przewodniczącą i wydaje mi się, że jest tak jak pani mówi. Natomiast zawsze trzeba dać szansę jakby Komisji i wytłumaczyć.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Bo ja akurat tego nie rozumiem.

Poseł Paweł Kobyliński (N):

Oczywiście ja też. Tylko mamy jakby inne chyba wyobrażenie na temat danej ustawy.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Proszę państwa, uchwały o których mówiłam, które będą samorzady podejmowały do 31 marca, to jest właśnie ta decyzja, w jaki sposób będą przekształcały się szkoły. Jeżeli to będzie ze specustawy, to po prostu będą korzystały z automatycznego przekształcenia szkoły, na przykład tej sześcioklasowej czy zespołów ośmioklasowych, pracownicy stają się z automatu. Chyba, że nie zostanie wywołana taka uchwała i wtedy będzie zupełnie inna droga przekształcania. Dlatego celowo powiedziałam i przywołałam państwu tą ważną datę 31 marca, gdzie to samorzady muszą wywołać uchwałę, na podstawie której będą dokonywały przekształceń.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Pani minister, ale samorzady podejmują uchwałę na podstawie przepisów ustawy, więc po prostu musimy znać, który to jest przepis mówiący, że z automatu, a nie tak, jak myśmy pracowali w komisji edukacji, że trzeba nauczyciela zwolnić i tam jest napisane, w jaki sposób zwolnić i na nowo przyjąć.

Proszę bardzo.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Dziękuję bardzo. Myślę, że to będzie takie krótkie pytanie, ponieważ, jakby nie było, to uważam, że powinniśmy przejść właśnie do kwestii mniejszościowych i także tutaj naszym gościom pozwolić zadać pytania. Natomiast chciałbym się odnieść, pani minister, bo myślę, że ta prawda jest po środku, że inaczej będzie się traktować zespoły szkół, gdzie mamy gimnazjum, szkoły podstawowe i reorganizować, a inaczej będzie, kiedy likwidujemy odrębne gimnazjum, bo to nawet logistycznie jest dosyć trudne.

Natomiast wczoraj miałem okazję rozmawiać z przedstawicielami szkół, zresztą przed wejściem na posiedzenie Komisji pytałem panią z ministerstwa edukacji w kwestiach nauczania dwujęzycznego niemniejszościowego, czyli języka bardzo konkretnie niemieckiego, ale jako obcego. Muszę państwu powiedzieć, tak naprawdę, to wszystko będzie zależało od podstaw programowych. Daję przykład, jeśli dzisiaj mamy szkołę dwujęzyczną z niemieckim, gdzie mamy gimnazjum trzyletnie, jest to nauczanie języka niemieckiego jako dwujęzycznie, wtedy jest inna ilość nauczycieli języka, germanistów czy nawet zawodowców w języku niemieckim. Jeśli to przeniesiemy teraz do podstawówki, to pierwszy ruch jest taki, że mamy VII, za rok VIII klasę, czyli mamy tylko dwie klasy językowe, które dochodzą do tej podstawówki, czyli nie ma trzech lat nauczania tylko dwa. Mamy tu podstawowy element, czy dla wszystkich nauczycieli germanistów będzie ta praca, czy nie. Będzie to dotyczyło także i tych, którzy będą uczyli angielskiego, czy też innych przedmiotów. Jest to bardzo ważne, a będzie zależało od podstawy programowej.

Może pani minister ma rację, że ilościowo, to może nam zagrać, ale jeśli zaczniemy to układać już później pod kątem przygotowania nauczycieli, tutaj naprawdę mogą być dosyć poważne problemy. W związku z tym, chcielibyśmy tutaj dopytać o te kwestie związane z nauczaniem języków mniejszości, jak to będzie traktowane i jakie tutaj będziemy mieli skutki, czy nie będzie tych skutków. Czy to będzie dobrze, czy nie, żeby też się móc w środowisku właśnie mniejszościowym do tego przygotować. Bardzo by nam na tym zależało.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Teraz pani Grażyna Płoszajska, proszę.

Radca ministra w Departamencie Kształcenia Ogólnego Ministerstwa Edukacji Narodowej Grażyna Płoszajska:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, zacznę od tego, że przepisy dotyczące zadania podtrzymywania tożsamości mniejszości narodowych, etnicznych i języka regionalnego pozostały w ustawie o systemie oświaty, art. 13 ustawy o systemie oświaty, która obowiązuje w tym zakresie, i tutaj się nic nie zmieniło. Jest w tym artykule delegacja do wydania przepisów szczegółowych. Jest to rozporządzenie, które w tej chwili jeszcze obowiązuje i które będziemy nowelizować z uwzględnieniem postulatów, które były nam przekazywane w ostatnim okresie, zarówno korespondencyjnie czy telefonicznie, jak i na forum Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Projekt tego rozporządzenia został przygotowany. Był już przekazany do konsultacji wewnętrznych w ministerstwie i prace nad rozporządzeniem zostały wstrzymane z chwilą, kiedy zapadła decyzja o wprowadzeniu reformy oświaty. Tak że rozporządzenie, można powiedzieć, jest przygotowane z uwzględnieniem tych postulatów, które strona mniejszościowa w czasie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zgłaszała.

Teraz tak, na pewno zmieni się sieć szkolna, ale tutaj chcę zwrócić uwagę na jedną rzecz bardzo istotną w odniesieniu do mniejszości. Organizowanie, czy podjęcie zadania podtrzymywania tożsamości jest wynikiem złożenia deklaracji przez rodziców. Może się zdarzyć również tak, że w szkołach, które w tej chwili powstaną, a w których do tej pory nie było języka mniejszości, a trafi tam grupa uczniów wywodzących się ze środowisk mniejszości, może się okazać, że te szkoły będą zobowiązane na mocy deklaracji złożonej przez rodziców do podjęcia tego zadania. Czyli struktura nam się może zmienić nie tylko z powodu zapisów czy założeń reformy, ale również w powodu pewnych przemieszczeń lokalowych całej sieci. Tak, że może ona po prostu okazać się w przyszłym roku odmienna z kilku powodów i na te decyzje, że są szkoły, które do tej pory nie prowadziły takiego zadania, a będą, jeżeli będą deklaracje, na to nie będą miały wpływu te uchwały samorządu, które w tej chwili są podejmowane, bo to będzie nowa jakość od nowego roku szkolnego. Czyli tutaj możemy się liczyć z różnymi zmianami, że ten obraz, ta struktura szkół dla mniejszości, ulegnie zmianie, jak powiedziałam, z różnych powodów.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

W drugą stronę też, tak?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

W drugą stronę też, tak. Po prostu język jest tam, gdzie jest takie życzenie rodziców.

Druga sprawa, podstawa programowa. Zostały powołane zespoły do spraw opracowania podstawy programowej, w tym również zespół do spraw opracowania podstawy programowej w zakresie języka mniejszości narodowych i etnicznych i języka regionalnego. Projekt podstawy został opublikowany na stronie internetowej ministerstwa, w zakładce pt. „Reforma”, wraz z innymi podstawami programowymi dla poszczególnych typów szkół. Jest to projekt, wpływają w tej chwili uwagi.

Wiem, że tutaj obecny ekspert ze strony mniejszości niemieckiej zgłosił pismo do departamentu programów, podręczników i innowacji. Przyszło pismo ze środowiska kaszubskiego. My sami, to znaczy Ministerstwo Edukacji Narodowej wystosowało pewne pytania w związku z wątpliwościami jakie powstały, do osób, które zajmowały się opraco-

waniem tej podstawy i trwają prace. Tak, że mówię, że jest projekt, ale trwają prace nad ostatecznym kształtem podstawy programowej w zakresie języków mniejszości narodowych i etnicznych i w zakresie języka regionalnego kaszubskiego, ponieważ poprzednio również były te podstawy wyodrębnione.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Kiedy ostateczny kształt będzie miała ta podstawa, bo to jest projekt, tak?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Tak, to jest projekt. Nie powiem w tej chwili, musiałabym zajrzeć do harmonogramu, który jest również na tym naszym serwisie internetowym, ale to są najbliższe dni. Tam między innymi jest problem, czy zamieszczać lektury wykorzystywane przy nauce języków poszczególnych mniejszości, bo nie wszystkie mniejszości takie zestawy lektur opracowały, czy się z tego wycofać. Tutaj trwają jeszcze dyskusje z osobami, które nad tą podstawą programową pracowały, ale już niedługo podstawa będzie. Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej powinno zostać przyjęte po zakończeniu konsultacji, spłynięciu wszystkich uwag i uwzględnieniu uwag, i będziemy mieli jakby bazę do podjęcia prac nad programami, podręcznikami.

Jeśli chodzi o programy, tutaj się nic nie zmienia. Programy spełniające wymogi podstawy programowej opracowują nauczyciele lub zespoły nauczycieli, zatwierdza dyrektor szkoły, wpisuje do wykazu szkolnych programów nauczania. Jeżeli chodzi o podręczniki, w obecnych zapisach ustawowych jest zapis, że podręczniki dotychczas wydane na podstawie obecnie jeszcze obowiązującej podstawy programowej, będą zachowywały ważność, czyli nauczyciel...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Jak się zmieni podstawa, przecież zmienia się struktura szkoły?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Tak, ale różnice są tak niewielkie, to są przesunięcia na styku szkoła podstawowa, gimnazjum. Treści zostały przyporządkowane zgodnie ze strukturą szkolną. W związku z tym, te podręczniki będą mogły być wykorzystywane, co nie znaczy, że nie będziemy podejmować prób opracowania podręczników już zgodnych z tą podstawą programową, która zostanie przyjęta.

Chcę powiedzieć, że na przykład dzisiaj mieliśmy spotkanie z przedstawicielami wydawnictwa ..., sfinansujemy osiem pozycji do szkoły podstawowej, tutaj można powiedzieć, że nic nie uległo zmianie. W tej chwili odbywa się jeszcze spotkanie z przedstawicielem mniejszości, społeczności kaszubskiej na temat podręcznika, który będzie jeszcze w tym roku wydany. Mamy wydany podręcznik dla mniejszości białoruskiej, który już został przekazany do szkoły, i dla mniejszości niemieckiej. Tak, że w tym roku kilka podręczników udało nam się sfinansować. Zasady finansowania podręczników również nie ulegają zmianie. Od przyszłego roku szkolnego będą wznowione prace nad podręcznikami, które były zaplanowane przez poszczególne mniejszości, wstrzymane z powodu właśnie tej decyzji, czy będzie zmiana struktury szkolnej, czy nie. Wiemy, że mniejszość białoruska i kaszubska już przygotowały kilka podręczników. Jeśli chodzi o podręczniki, prace będą kontynuowane i podręczniki będą finansowane z budżetu ministra edukacji narodowej.

Nie zmieni się wymiar godzin nauczania. Przede wszystkim nie zmieni się oferta, to znaczy nadal w zależności od oczekiwań i środowiska mniejszościowego i możliwości kadrowych szkoły, będzie mogła być prowadzona nauka w języku mniejszości, czyli język mniejszości jako język wykładowy. Wszystkie przedmioty z wyjątkiem języka polskiego, treści dotyczących historii Polski i geografii Polski. Będzie mogło być również nauczanie w dwóch językach, nie mylimy tutaj z dwujęzycznym. Szkoły te mogą poza nauczaniem języka mniejszości, historią, kulturą i geografiami wprowadzić nauczanie w dwóch językach, co najmniej czterech przedmiotów z obowiązkowych zajęć edukacyjnych i wtedy mówimy o szkole uczącej w dwóch językach. Może to być język, jako przedmiot dodatkowy oraz historia i kultura własna. Czyli jeśli chodzi o ofertę, oferta się nie zmienia.

Jeśli chodzi o wymiar godzin, również się nie zmieni. Z tym, że w projekcie rozporządzenia, które przygotowujemy, dostosujemy informację o wymiarze godzin do konwencji, jaka jest w tej chwili w ramowych planach nauczania. To znaczy, szczegółowo powiem, do tej pory w rozporządzeniu mieliśmy liczbę godzin na etat edukacyjny i później rozpisanie tygodniowe, w tej chwili będzie to w konwencji wymiar godzin tygodniowy. Trochę inną ujęcie, ale godziny nie ulegają zmianie.

Natomiast jeśli chodzi o projekt rozporządzenia, tak jak już powiedziałam, te postulaty, które były zgłaszane zostały w nim uwzględnione, znaczy odnośnie deklaracji i ewentualnego wycofania deklaracji, będą zapisy precyzujące organizowanie zespołów międzyszkolnych. Chcemy, żeby nie było takich sytuacji, że w jednej grupie w zespole międzyszkolnym będą uczniowie o dużym zróżnicowaniu wiekowym i raczej chcielibyśmy, żeby zespoły międzyszkolne grupowały uczniów. Trudno powiedzieć w tej chwili z jednego etapu edukacyjnego, bo te etapy się zmieniają, ale żeby nie było takiej sytuacji, że na przykład szkoła podstawowa i liceum uczy się w jednej grupie. Czyli ze względów na prawidłowości dydaktyki i metodyki, będziemy chcieli trochę tutaj uściślić i sprecyzować sposób organizowania zespołów międzyszkolnych. To, co łączy się z dzisiejszym wcześniej omawianym tematem, tutaj przy Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych została powołana grupa robocza do spraw finansowania oświaty mniejszości narodowych i etnicznych. Grupa ta przygotowała pewne postulaty, które zostały przekazane nam do ministerstwa i większość z tych postulatów – tutaj pan Karolkiewicz miał duże zasługi, za co dziękujemy – została wprowadzona w nowym paragrafie. Mówiącym o tym, że z subwencji oświatowej, które samorzędy otrzymują z tych dodatkowych środków z tytułu wag dotyczących mniejszości, można będzie dofinansować. Jest pokazany katalog zadań, które powinny być finansowane w ramach tej subwencji. Chodzi tam o zaopatrzenie bibliotek szkolnych, o zwiększenie bazy dydaktycznej pod kątem właśnie potrzeb uczniów mniejszości narodowych i etnicznych. Rozporządzenie będzie przekazane do konsultacji zewnętrznych i mamy nadzieję, że będą jeszcze jakieś uwagi, myślimy, że akceptujące wobec tego, co proponujemy. Może się okazać, że w związku z wdrażaniem reformy okaże się, że pewne jeszcze inne sprawy może przeoczyliśmy i będzie trzeba tutaj wprowadzić. Będą to konsultacje ze środowiskiem mniejszości narodowych i etnicznych za pośrednictwem Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, jak oczywiście też możliwość zgłaszania uwag przez organizacje pozarządowe. Tak, że chciałabym ze swojej strony uspokoić, że zmiany oczywiście będą, bo muszą być, ale jeśli chodzi o podtrzymywanie tożsamości narodowej, etnicznej i językowej, to zasadnicze przepisy się nie zmieniają. Co więcej, w rozporządzeniu będą uwzględniane postulaty, które nam środowiska mniejszości zgłosiły. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Mam jednak wątpliwości, co do korzystania z obecnych podręczników gimnazjów, bo pani mówi, że będzie można z nich korzystać, ale jednak podręczniki obejmowały cykl sześciu lat podstawówki, trzech lat gimnazjum, czyli cykl dziewięcioletni. Teraz te same podręczniki będą służyły w cyklu ośmioletnim i pani mówi, że będzie zachowana ta sama ilość godzin. Po pierwsze, jak można przy tej samej ilości godzin w osiem lat zmieścić ten cały cykl dziewięcioletni? To już mi to na logikę zupełnie nie pasuje. Poza tym, jednak podstawa programowa musi się różnić od tej, która była w cyklu dziewięcioletnim i przechodzi na cykl ośmioletni. Do tego mam ogromne wątpliwości.

Widziałam, że pan się tutaj też zgłaszał, tak? Bardzo proszę.

Konsultant do spraw oświaty w Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce Ryszard Karolkiewicz:

Ryszard Karolkiewicz. Mam pytanie, pani minister, odnośnie jednej rzeczy chciałem się upewnić. Wspomniała pani przed chwilą o zmianach w rozporządzeniu tym tożsamościowym z 2007 r., w zakresie wymiaru godzin, który ma być podany dla każdego roku nauczania. Wspomniała pani o tym, że będą podane tygodniowe wymiary godzin. Czy to oznacza, że dla wszystkich etapów nauczania rezygnujecie państwo z tego wymogu

realizacji pewnej określonej liczby godzin na cały etap edukacyjny, jaki był do tej pory w rozporządzeniu?

Dla przykładu podam, pierwszy etap edukacyjny określone było, że 290 godzin dydaktycznych jest wymagane do zrealizowania? Rozumiem, że teraz ten zapis ma z tego rozporządzenia zniknąć. Czy dobrze to zrozumiałem?

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Oczywiście, tak.

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Chodzi o to, po pierwsze, żeby zapis w rozporządzeniu „tożsamościowym” był spójny z rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania, żeby tutaj nie było rozbieżności, czyli ta sama konwencja zapisu. Tam jest w tabelkach, nie wiem czy to będzie, zastosujemy tabelkę, ale na pewno odniesiemy się do wymiaru tygodniowego. Natomiast sumaryczny zapis godzin na cykl nauczania będzie dostosowany do nowego etapu. Czyli będziemy musieli policzyć te godziny na przykład dla klasy IV-VIII i dla liceum I-IV. Podamy oczywiście, że dla czteroletniego liceum ta suma godzin będzie, ale ona będzie sumą wymiaru tygodniowego pomnożonego przez tygodnie, w których odbywa się nauka szkolna. Czyli po prostu dostosowanie się do nowych realiów.

Konsultant Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce Ryszard Karolkiewicz:

Czyli ten minimalny wymiar godzin, to pozostaje w rozporządzeniu, tak?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Tak.

Konsultant Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce Ryszard Karolkiewicz:

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę. Proszę się przedstawić przed wypowiedzią.

Przewodniczący Związku Ukraińców w Polsce Piotr Tyma:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, pani minister, Piotr Tyma, prezes Związku Ukraińców w Polsce. Pani Grażyna prosiła, żeby nie ulegać nastrojom panicznym w związku z reformą, niestety miałem już kilkakrotnie telefony od dyrektorów szkół zaniepokojonych brakiem informacji odnośnie rozwiązań, które będą proponowane w ramach reformy. Chodzi o dwie szczegółowe kwestie, dotychczasowy system zakładał funkcjonowanie zespołów szkół i w przypadku Legnicy i Górowa Hławieckiego było to gimnazjum i liceum. W sensie praktycznym wyglądało to tak, że uczniowie gimnazjum byli potencjalnymi albo rzeczywistymi uczniami później liceum. Pani dyrektor z Legnicy próbowała rozmawiać z organem prowadzącym, jak będzie wyglądała sytuacja po reformie. Samorząd nie jest poinformowany, odmawia jakiegokolwiek rozmowy.

Natomiast sytuacja jest tutaj bardzo poważna, ponieważ w Legnicy funkcjonuje gimnazjum i liceum, gimnazjum było zapleczem, jeżeli chodzi o uczniów do liceum. Samorząd twierdzi, że nie przewiduje powołania placówki szkoły podstawowej. Jeżeli chodzi o jakiegokolwiek rozmowy nie podejmuje się rozmów, bo samorząd sam twierdzi, że nie wie, jakie będą preferowane rozwiązania. Jest to moje pierwsze pytanie, jaką informację mogą otrzymać ci konkretni dyrektorzy tych dwóch placówek szkolnych?

Druga rzecz, przedstawiona została informacja na temat przygotowania podręczników. Wiemy, że w przypadku społeczności ukraińskiej temat ten jest od kilku lat przedmiotem różnych działań, które nie ukończyły się sukcesem. Na ostatnim etapie Ministerstwo Edukacji Narodowej zwracało się, podjęło starania odnośnie poszukiwania autorów na wyższych uczelniach. Poprosiłbym, jeżeli to możliwe, o informację, jak wygląda sprawa podręczników dla społeczności ukraińskiej, bo dotychczas wyglądało to dosyć katastrofalnie.

Kolejna rzecz, wiele jakby sytuacji niejasnych wynika z braku realizacji pewnych ustaleń, jakie były podjęte. W marcu tego roku odbyło się, po długim okresie niepodejmowania rozmów, pierwsze posiedzenie poświęcone strategii rozwoju oświaty ukraińskiej w Polsce. Były takie ustalenia, że kolejne spotkanie odbędzie się we wrześniu, z tej racji, że byliśmy w czasie, kiedy odbywały się prace nad reformą, więc ze względów zrozumiałych to spotkanie się nie odbyło. Ale pomni tych doświadczeń, że kilka lat te spotkania monitoringowe się nie odbywały, mam pytanie odnośnie możliwości zorganizowania w najbliższym terminie spotkania, w trakcie którego dyrektorzy szkół, nauczyciele i liderzy zajmujący się kwestiami oświatowymi mogliby powrócić do tych szczegółowych kwestii, których jest bardzo dużo, jeżeli chodzi o oświatę mniejszościową.

Na zakończenie zapytanie dotyczące trochę szerszych kwestii związanych z planami rządu polskiego. Pan minister Morawiecki, jako jeden z elementów strategii, którą promuje, oznaczył stwarzanie pozytywnego klimatu dla migrantów, w tym migrantów z Ukrainy. Jak państwo pamiętają, kwestią, którą my poruszaliśmy i która jest z roku na rok coraz bardziej aktualną, jest kwestia dostępu do nauki języka ukraińskiego obywateli Ukrainy znajdujących się na terytorium Polski. Rozwiązania, które są stosowane obecnie, to znaczy powoływanie szkół przez stowarzyszenia obejmuje bardzo mały procent dzieci. Natomiast według obliczeń badaczy, mamy na terenie Polski obecnie około 7,5 tys. dzieci i obywateli Ukrainy. Czy państwo rozpatrując ten concept pana ministra Morawieckiego, by obywatele Ukrainy stawali się ważnym elementem wzmocnienia polskiej ekonomiki, biorą pod uwagę możliwość zmiany tego dosyć restrykcyjnego podejścia do kwestii nauczania dzieci, nie tylko dzieci mniejszości, ale także dzieci obywateli Ukrainy? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Bardzo dziękuję.

Czy pani minister będzie od razu odpowiadała? Proszę bardzo.

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Odniosę się do kwestii podręczników. Rzeczywiście, ponieważ podręczników dla mniejszości ukraińskiej nie udało nam się zrealizować w innym trybie, Ministerstwo Edukacji Narodowej zwróciło się do ośmiu uczelni wyższych, w strukturach których znajdują się wydziały ukrainistyki, z pytaniem, czy są zainteresowani współpracą dotyczącą wydania podręczników dla mniejszości ukraińskiej. Pięć uczelni odpowiedziało nam pozytywnie, więc wznowimy współpracę z tymi uczelniami z chwilą przyjęcia podstawy programowej. Ponieważ pytania były jeszcze przed decyzją o wdrożeniu reformy systemu oświaty, w tej chwili już będziemy wiedzieli dla jakiego typu szkół i w oparciu o jakie treści programowe, o podstawę programową ponowimy korespondencję z uczelniami i podejmiemy temat dotyczący wydania podręczników dla mniejszości ukraińskiej.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Zdążycie do września?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Nie wiem czy zdążymy do września, zależy to od tempa...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dzieci się muszą uczyć od września. Dziękuję.

Czy ktoś jeszcze z państwa posłów chciałby zabrać głos? Bardzo proszę.

Przepraszam, pani minister, ale teraz naszemu gościowi oddałam głos, to zaraz pani minister oddam.

Członek Rady Naukowej Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokautu Jerzy Norbert Grzegorek:

Szanowna pani przewodnicząca, Jerzy Norbert Grzegorek, przy okazji nie Norbert Grzegorek tylko Jerzy Norbert Grzegorek.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Przepraszam.

Członek Rady Naukowej Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokautu Jerzy Norbert Grzegorek:

Nie szkodzi, to od drugiego. Jerzy Norbert Grzegorek, Instytut Pamięci i Dziedzictwa Romów i Ofiar. Jestem tutaj jako jedyny chyba przedstawiciel mniejszości romskiej i Związku Romów Polskich w Szczecinku. Mam takie pytanie, jakby odnosząc się do wypowiedzi pana Tymy, w związku z mniejszością romską. Znaczy tak, to jest nadal sprawa dosyć delikatna ze względu na to, że o podręcznikach w ogóle nie ma tutaj mowy, o podręcznikach języka romskiego z wiadomych względów, nie będę tutaj tego rozwijał. Jeżeli mówimy o nauczaniu w szkołach, to mówimy o nauczaniu związanym tylko i wyłącznie w zakresie asystenta romskiego, czyli pomocy w komunikacji, w partycypacji tej edukacji.

Moje pytanie jest związane chyba, tak naprawdę, z ponawiającym się z roku na rok i od wielu lat takim pytaniem, o jakby większy nadzór nad rozliczaniem subwencji, które są przeznaczane. Mianowicie chodzi mi tutaj o ten zapis, który jest na stronie 3, odnoszący się tak naprawdę, właśnie w głównej mierze do związków i do mniejszości romskiej. Tutaj jest taki zapis: „W algorytmie uwzględniono środki subwencyjne służące określeniu należnej jednostkom samorządu terytorialnego kwoty bazowej, kwoty uzupełniającej subwencji przeznaczonych na realizację zadań szkolnych oraz kwoty przeznaczonej na realizację zadań poza...”, właśnie o ten zapis mi chodzi, „oraz kwoty przeznaczonej na realizację zadań pozaszkolnych. Zastosowanie w kalkulacji subwencji na 2016 wagi algorytmu, odnoszą się do 36 zadań szkolnych i 14 zadań pozaszkolnych”. Moje pytanie jest tutaj związane właśnie z tą większą partycypacją między samorządami terytorialnymi a związkami, odnosząc się do edukacji.

Mówię tutaj cały czas o kształceniu formalnym, nie wychodząc poza to kształcenie, czyli w partycypacji związanej z zachowaniem tożsamości, z zachowaniem tej partycypacji w szkołach, chodzi o spotkania na temat historii, na temat utrwalania tej historii, ale też partycypacji pomiędzy dziećmi romskimi i nie romskimi. Tutaj właśnie moje pytanie jest związane, nie wiem czy otrzymam na nie odpowiedź, ale chodzi o to, żeby zastanowić się nad tym, jak podejść do większej partycypacji pomiędzy właśnie samorządami, szkołami a związkami, w organizowaniu tego typu, jakby wydawania środków subwencji, które nie idą na właśnie podręczniki czy język, a będą szły bardziej na organizowanie spotkań historycznych, spotkań właśnie takich realizacyjnych zadania wychowawcze, edukacyjne w kontekście tożsamości tej mniejszości etnicznej.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Oddajemy głos pani minister, która wcześniej też już prosiła o głos. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, chciałabym jeszcze jednym zdaniem odnieść się do podręczników dla mniejszości ukraińskiej. Proszę państwa, od kilka lat rozmowy trwały ze stroną mniejszości ukraińskiej. Nawet ostatnio występowaliśmy z prośbą, żebyście państwo mogli wskazać wydawcę, który podjąłby się wykonania, przygotowania i wydania podręcznika. Chcę powiedzieć, że na podręczniki dla wszystkich mniejszości pieniądze zawsze są planowane w budżecie MEN-u, więc problem był w tym, że nie było wydawcy, który podjąłby się wykonania i przygotowania tych podręczników. Koszt jednostkowy był bardzo wysoki i stąd poszukiwania MEN-u wśród uniwersytetów, które podjęłyby się.

Tak, jak tutaj pani wcześniej mówiła, jest kilka uniwersytetów zainteresowanych, z tym, że ze względu na wprowadzaną reformę i nową podstawę programową w tym momencie nie jest realizowane, ale jeżeli już jest podmiot, który podejmie się i przygotowuje ten podręcznik, to jesteśmy bardzo z tego zadowoleni. Mówię o tym nie dlatego, że MEN nie był zainteresowany, byliśmy, tylko jakby nie było tej drugiej strony podaźowej. Nie było wydawnictwa, które byłoby zainteresowane złożeniem oferty na wydanie takiego

podręcznika. W tej chwili wydaje się, że jest to tylko kwestia czasu, kiedy ten podręcznik zostanie przygotowany, wydany i trafi do rąk dzieci.

Jeżeli chodzi o naukę mniejszości ukraińskiej, to powiem tak, jest tak samo traktowana jak wszystkie dzieci, które są w systemie objęte subwencjonowaniem. Natomiast należy rozgraniczyć osoby, które są poza systemem, bo o tych państwo mówicie, od tych, które są w systemie. Niezależnie, czy to jest mniejszość ukraińska, niemiecka, czy jakakolwiek inna, tak samo jak dzieci polskie objęte są subwencją.

Chcę powiedzieć, że subwencja jest naliczana i ona idzie za dzieckiem. Idzie do samorządu, który jest organem prowadzącym szkołę, wchodzi do budżetu jako dochód i to samorządy jako organy prowadzące decydują, jakie środki przekażą w formie dotacji do szkół, które organizują kształcenie dzieci. Tak wygląda sprawa rozliczania subwencji. Subwencja różni się tym od dotacji, że dotację rzeczywiście trzeba rozliczyć, co do zło-tówki, natomiast subwencję nie. Dlatego odpowiadam, że nie ma możliwości szczegółowego rozliczania i wpływania na samorząd, jak ma dystrybuować pieniądze, które wpłynęły do jego budżetu.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo, pani minister.

A w sprawie romskiej, czy ktoś z państwa da odpowiedź?

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Jeśli można, jeżeli chodzi o mniejszość romską, dyskusje, czy wprowadzić nauczanie języka romskiego trwały od dawna. Środowisko romskie z reguły jest temu przeciwne. W związku z tym, nie mamy nauczania języka romskiego w szkołach, chociaż przepisy prawne umożliwiają to.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Mogłoby by być, ale nie mają możliwości.

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Tak, umożliwiają to. Natomiast dzieci pochodzenia romskiego są objęte tymi samymi wagami, ale z innego, można powiedzieć, tytułu. Traktowane jako dzieci dwujęzyczne i dwukulturowe bardzo często wymagają dodatkowego wsparcia, jeśli chodzi o język polski i dodatkowe przedmioty, w tym celu, żeby mogły się pełniej włączyć w cykl edukacyjny. W związku z tym, w przypadku dzieci romskich, ta waga ma troszeczkę inny cel. Po pierwsze, zrekompensowanie samorządom powoływania asystentów edukacji romskiej, czyli bardzo ważnej osoby, bardzo ważnego podmiotu, który bardzo nam ułatwia pracę z dzieckiem romskim, wyrównywanie szans edukacyjnych. Asystenci pełnią tutaj nieocenioną rolę, to trzeba powiedzieć.

Po drugie, zrekompensowanie dodatkowych kosztów z tytułu ustanowienia nauczycieli wspomagających dziecko romskie, prowadzących zajęcia wyrównawcze z tym dzieckiem. Subwencja, te dodatkowe kwoty naliczanie wagami dla mniejszości narodowych, mają służyć, można powiedzieć temu wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci romskich. Jednak nie jest to dotacja, w związku z tym, to nie są pieniądze, które otrzymuje mniejszość w osobach swoich stowarzyszeń czy liderów, jest to cały czas subwencja, która jest elementem dochodu własnego samorządu i samorząd tutaj decyduje o wydatkowaniu tych środków.

Intencją jest, tak jak powiedziałam, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci romskich.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Tak jest. Bardzo dziękuję.

Jeszcze panowie się zgłosili, więc tak jeszcze krótko, bo jeszcze musimy przyjąć plan pracy. Bardzo bym prosiła, tak w skrócie.

Członek Rady Naukowej Instytutu Pamięi i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokau-stu Jerzy Norbert Grzegorek:

Szanowna pani minister, ja tylko ad vocem, jeżeli będziemy w ten sposób dyskutować, to będziemy dyskutować w ten sposób przez następne lata. Pytanie moje było związane z tym, jakie mają państwo możliwości nie tyle wywarcia wpływu, ale przemyślenia tego

właśnie zakresu jakby dyskusji na temat partycypacji pomiędzy podmiotami zainteresowanymi, to znaczy, społecznością romską, szkołami a związkami? Tylko tego, tak naprawdę, dotyczyło moje pytanie. Pani powtórzyła dokładnie to samo, co odnosiło się do strony ukraińskiej, że rząd nie ma wpływu na samorzady terytorialne w rozliczaniu na co są te pieniądze. One są cały czas przesuwane, ale nie w tę stronę, naszym zdaniem, co potrzeba. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Czyli jak dobrze zrozumiałam, chodzi panu o kontrolę rządu nad pieniędzmi, które mają do dyspozycji samorzady w zakresie subwencji, tak? O to chodziło?

Pani minister, ta kontrola jest? Proszę bardzo.

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Nie wiem czy dobrze rozumiem termin partycypacja. Ale chcę powiedzieć, że współpraca między środowiskiem romskim, szkołą i samorządem przebiega, po pierwsze, poprzez zaangażowanie i pracę asystenta edukacji romskiej, który jest łącznikiem między szkołą, środowiskiem romskim a rodzicami.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

To zdaje egzamin.

Radca ministra w departamencie MEN Grażyna Płoszajska:

Zdaje to egzamin. Po drugie, poprzez udział stowarzyszeń romskich w programie integracji społeczności romskiej. Ponieważ część tych zadań realizujemy w naszym departamencie, wiem jak duże jest zaangażowanie wielu stowarzyszeń romskich, chociażby w wyposażenie w wyprawki szkolne uczniów romskich. Jak również w tej chwili pojawiają się na przykład prace świetlic środowiskowych, prowadzone przez stowarzyszenia. Mieliśmy w tej chwili, w tym roku, wniosek ustanowienia stypendiów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, gdzie podmiotem wnioskującym było stowarzyszenie romskie i to się dzieje poprzez dotacje. Dotacje są rzeczywiście, co do złotówki rozliczane. Jeżeli są jakieś zadania niewykonane są zwroty, ale wszystko to ma swoją kontrolę finansową i jest przyjmowane, i rozliczane. W związku z tym udział środowiska romskiego poprzez asystentów edukacji romskiej, stowarzyszenia i fundacje romskie w tej chwili wzrasta z roku na rok i widać tutaj rzeczywiście dużą poprawę.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa jeszcze? Pan Tyma jeszcze, proszę bardzo.

Przewodniczący Związku Ukraińców w Polsce Piotr Tyma:

Też pytanie ze środowiska mniejszości, od dłuższego czasu sugerowałem...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Panie Piotrze, ale tak skrótowo, dobrze?

Przewodniczący Związku Ukraińców w Polsce Piotr Tyma:

Dobrze. Chodzi o subwencję oświatową i zagrożenia, które wynikają z subwencji oświatowej. Mamy konkretny przykład, gdzie organ prowadzący nie jest zainteresowany tym, by szkoła się rozwijała, ponieważ wtedy wchodzi w inną wagę i to blokuje rozwój szkolnictwa mniejszościowego. Ten postulat jest przez nas podnoszony od kilku lat. Rozumiem, że w tej reformie nie został on uwzględniony.

Zadałem jeszcze pytania odnośnie schematu współpracy z naszą społecznością w kwestiach oświatowych, to znaczy sprawą strategii rozwoju oświaty ukraińskiej i mechanizmu, kiedy i w jakiej formule współpracujemy. Chodzi też o ważną kwestię, która dotyczy kilku tysięcy dzieci pozbawionych dostępu do nauki języka ukraińskiego, które są w Polsce oraz pewnego konceptu programu rządowego, który zakłada jednak przyciąganie do Polski obywateli Ukrainy. Wydaje mi się, że jeżeli jest to program rządowy, to ministerstwo edukacji też powinno w tej kwestii mieć swój pogląd na ten temat. Prosiłbym o odpowiedź na to pytanie.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Czyli panu chodzi, bo to są dwa różne statusy, tych, którzy należą do mniejszości narodowej, i tych, którzy po prostu do Polski przyjeżdżają, ale to są nowi, jakby napływowi. Może pani minister odpowie.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, już tutaj dzisiaj wyjaśniałam, że należy rozdzielić jakby dwa statusy tych osób. Mniejszość traktowana jest tak jak obywatel polski, ma prawo korzystać...

Przewodniczący Związku Ukraińców w Polsce Piotr Tyma:

To jest obywatel polski.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Tak, to jest obywatel polski. Ma prawo korzystać, tak jak każde dziecko polskie i każde dziecko mniejszości z subwencji, to dziecko wchodzi do systemu i jest finansowane. Natomiast drugą grupą, to są obywatele ukraińscy, którzy niestety nie wchodzi do systemu subwencjonowania. Natomiast umożliwiamy, udostępniamy na przykład dla tych grup dzieci możliwość nauki języka ukraińskiego w szkole, w pomieszczeniach szkolnych itd. Natomiast rząd polski nie finansuje obywatelom ukraińskim nauki języka ukraińskiego. Tak, że te dwie rzeczy trzeba rozdzielić, żebyśmy rozumieli, o czym w ogóle mówimy.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo, pani minister.

Proszę państwa i tym samym wyczerpaliśmy punkt dotyczący informacji.

Czy państwo macie jakieś zastrzeżenia, co do przyjęcia informacji? Nie. Wobec tego uważamy, że informacja została przyjęta.

Został nam jeszcze do przyjęcia plan pracy naszej Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca. Państwo posłowie dostaliście, na pewno przeglądaliście ten plan i czy państwo macie jakieś uwagi, zastrzeżenia? Można je było wnieść. Jeżeli nie, to przyjmujemy plan pracy. Serdecznie dziękuję.

Ponieważ jest to nasze ostatnie już spotkanie, przed nami święta, więc mam przyjemność złożyć państwu życzenia świąteczne, żeby były spokojne, żeby dały wytchnienie, wyciszenie, w takim rodzinnym gronie, pełnym miłości, radości, przebaczenia, tak, żebyście państwo mogli wstąpić w ten rok nowy z otwartym sercem i z pełnymi siłami. Wszystkiego dobrego wam życzę na święta i na Nowy Rok.